

А. В. ЛИТВИН, В. Є. РОБАК

ЗАВДАННЯ МЕДІАОСВІТИ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ

Окреслено зміст, мету і завдання медіаосвіти як складової інформаційної підготовки майбутніх фахівців. Аналізуються умови, що сприяють забезпеченню високого рівня сформованості медіакомпетентності в процесі професійної підготовки. Визначено особливості й етапи медіаосвіти у професійно-технічному навчальному закладі (ПТНЗ).

Ключові слова: медіаосвіта, медіатехнології, медіакомпетентність.

А. В. ЛИТВИН, В. Е. РОБАК

ЗАДАЧИ МЕДИАОБРАЗОВАНИЯ ПРИ ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ

Обозначены содержание, цель и задачи медиаобразования как составляющей информационной подготовки будущих специалистов. Анализируются условия, способствующие обеспечению высокого уровня сформированности медиакомпетентности в процессе профессиональной подготовки. Определены особенности и этапы медиаобразования в профессионально-техническом учебном заведении.

Ключевые слова: медиаобразование, медиатехнологии, медиакомпетентность.

A. V. LITVIN, V. YE ROBAK

THE TASKS OF MEDIA EDUCATION IN PROFESSIONAL TRAINING

The essence, goal and tasks of media education as a component of future specialists' informational training are defined. The conditions which facilitate the development of a high level of media competence in the process of vocational training are analyzed.

Keywords: media education, media technologies, media competence.

Сучасне інформаційне суспільство неможливе без медіа, які набули виняткового значення практично в усіх галузях людської життєдіяльності та фактично задають йому стандарти існування. Рівень розвитку сучасних засобів масової комунікації та специфіка їх впливу на особистість доводять, що медіа – глобальний феномен, явище, яке має потужний вплив на освітнє середовище [2, с. 11]. За допомогою ЗМІ виник глобальний феномен соціальних комунікацій, що суттєво змінює цінності, які домінують у світовому соціумі. Вони потужно й суперечливо впливають на думки, почуття та свідомість людей, перетворившись на головне джерело неформальної освіти громадян, вагомий чинник соціалізації молодого покоління, його стихійного соціального навчання [1]. Водночас виникла суперечність між усвідомленням переважною більшістю освітян виняткового значення медіа і недостатнім розумінням того, що сприймати, аналізувати й використовувати медіа треба вчитись, причому не лише в загальноосвітніх школах, а й у закладах професійної освіти, адже мас-медіа суттєво впливають як на пізнання світу загалом, різних понять і категорій, з якими стикається особистість, так і на її професійну адаптацію.

На початку ХХ ст. Інтернет активно конкурує з телебаченням, нарощуючи аудиторію. Проте аналіз впливу цих потужних ЗМІ виявив непідготовленість багатьох користувачів до сприйняття як змісту інформації, так і технічних прийомів, засобів і способів її опрацювання. Однак, структуру пропонованої мас-медіа інформації визначають закони комерції. Якщо деформація дійсності дає змогу затримати увагу глядача, виробник, не вагаючись, вдається до цього. Незалежно від того, для якої вікової категорії призначено комерційне медіаповідомлення, в ньому, як правило, переважають споживацькі цінності.

На думку соціологів, під впливом аудіовізуальних і мультимедійних програм у молоді формується мислення, істотною ознакою якого є гедоністичне і бездумне сприймання медіаповідомлень. По суті, це перебування у власному світі, обмеженому улюбленими

телепередачами, відео та комп'ютерними іграми, а тому загрозою, яку несуть медіа, є проблема масового ескапізму. Систематичне занурення у віртуальну реальність шкідливо впливає на розвиток особистості, особливо дітей і підлітків, які ще не мають необхідного життєвого досвіду.

Однак і в загальній освіті, і в професійній підготовці більшості фахівців в Україні досі не проводилася цілеспрямована навчальна діяльність щодо опанування правил роботи із засобами масової комунікації, законів творення масової інформації, способів її доведення до широких верств населення і розуміння діяльності ЗМІ як інституції загалом. Молоді люди не вчилися бути активними, медіаграмотними споживачами інформації, в них не формувалися вміння критично мислити, читати й розпізнавати прихований зміст медіаповідомлень, виокремлювати гендерні, етнічні, національні стереотипи, вирізняти соціальні кліше, поняття факту і судження, ставлення, пропаганди, реклами, усвідомлювати наслідки впливу мас-медіа на людину.

Необхідність підвищення рівня медіакультури населення, усвідомлення потреби впровадження медіаосвіти як складової загальної підготовки зумовили розроблення Концепції впровадження медіаосвіти в Україні, згідно з якою «медіаосвіта – частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно-опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій» [7].

Зарубіжні науково-педагогічні дослідження в галузі медіаосвітніх технологій ґрунтуються на концепціях, які запропонували К. Базелгет, Б. Бахмайер, Ж. Гоне, Л. Мастерман, К. Тайнер та ін. Проблеми впливу мас-медіа на особистість і суспільство відображені в роботах Д. Бакінгема, К. Ворснопа, І. Дзялошинського, Дж. Лалла, Л. Селлерса, Е. Харта. Моделі та методи медіаосвіти вивчали Д. Бааке, Л. Зазнобіна, Д. Консідайн, О. Новікова, С. Пензін, Ю. Усов, О. Федоров, О. Шаріков, Р. Хоббс та ін. Використання ЗМІ в навчальному процесі дослідили Н. Кирилов, А. Короченський, С. Міллер, Г. Онкович, Б. Потятиник, Н. Саєнко, О. Сербенська, В. Усага, І. Чемирис та ін. Психолого-педагогічні аспекти медіаосвіти розглядали Ш. Ауфенангер, Л. Баженова, О. Бондаренко, Н. Габор, Ю. Казаков, Р. Куїн, О. Спичкін, Х. Тойнер, Н. Череповська, Б. Шорб. За загальною думкою, медіаосвіта – це навчання на матеріалі та за допомогою ЗМІ, кінцева мета якого – медіаграмотність, здатність до критичного сприйняття медіаповідомлень. «Основним завданням медіаосвіти є підготовка нового покоління до життя в сучасних інформаційних умовах, до сприймання й розуміння різної інформації, усвідомлення наслідків її впливу на психіку тощо» [4, с. 203].

Важливість медіаосвіти не раз підкреслювалася в резолюціях і рекомендаціях ЮНЕСКО (конференції в Грюнвальді, 1982; Тулузі, 1990; Парижі, 1997, 2007; Відні, 1999; Севільї, 2002), Ради Європи (2002, 2008) та Європарламенту (2008). Медіаосвіта ставить за мету якнайповніше використання освітнього і технічно-комунікаційного потенціалу сучасних засобів масової комунікації і є, за визначенням ЮНЕСКО, окремим напрямом освіти, який допомагає людині усвідомити способи використання масової комунікації в суспільстві, аналізувати медіатексти та критично оцінювати запропоновані в них цінності, політичні, соціальні, комерційні та культурні інтереси, а також створювати і поширювати через мас-медіа власні медіаповідомлення.

В «Енциклопедії освіти» Н. Задорожна і Т. Кузнецова дають таке визначення медіа освіти: це «технічні засоби створення, запису, копіювання, тиражування, зберігання, розповсюдження, сприйняття інформації та обмін її між суб'єктом (автором медіатексту) і об'єктом (масовою аудиторією), а саме: друк, фотографія, радіо, кінематограф, телебачення, відео, мультимедійні комп'ютерні системи, включаючи Інтернет» [6, с. 481]. Погоджуємося з І. Гуріненко, котра зауважує, що зведення завдань медіаосвіти до вивчення технічних особливостей ЗМІ не дає всебічного бачення предмета медіазнавства [5]. На нашу думку, завданням медіаосвіти є формування критично мислячої, соціально активної комунікативної особистості, яка вільно й осмислено орієнтується в медіапросторі.

Найбільш важливими аспектами медіаосвіти, на думку А. Хуторського, є: пошук потрібної інформації в різних джерелах; установлення зв'язків між різними інформаційними

джерелами; виділення головного в інформаційному повідомленні; добування з інформації необхідних даних, їх систематизація; розуміння спрямованості інформаційного потоку, мети комунікації; виявлення помилок, які спотворюють одержану інформацію; сприйняття й розуміння різних поглядів на одне повідомлення; створення власних аргументованих висловлювань стосовно повідомлення; складання рецензій на інформаційні повідомлення; перетворення одного виду інформації на інший (вербальну на візуальну); перетворення інформації залежно від особливостей аудиторії; визначення форми викладу інформації, адекватної її змісту, оволодіння найпростішим інструментарієм роботи з інформацією [12].

Мета статті: обґрунтувати завдання медіаосвіти як складової підготовки майбутніх фахівців.

Як об'єкт уваги дослідників медіаосвіти постала ще в першій половині минулого століття у зв'язку з швидким розвитком і поширенням засобів масової комунікації. Першу навчальну програму з медіаосвіти розробив канадський учений М. Маклюен у 1959 р. Активне застосування медіаосвіти в навчально-виховному процесі розпочалося в 60-х роках ХХ ст. у Великій Британії, Канаді, Німеччині, США, Франції. Відтоді в розвинених країнах сформувався специфічний напрям освітньо-просвітної, культурологічної діяльності, що має за мету допомогти школярам і студентам зорієнтуватися у всеосяжному полікультурному потоці сучасної інформації, сформувати вміння аналізувати і розуміти медіаповідомлення. Виробилося та закріпилося розуміння медіаосвіти як багатоформатної довготривалої суспільно-просвітницької діяльності, орієнтованої на дітей і дорослих. Завдання медіаосвіти в цілому зводиться до однієї мети – сформувати інформаційну культуру та підготувати до життя в інформаційному суспільстві [5, с. 182]. Відповідаючи на запити суспільства, Рада Європи у 1989 р. схвалила «Резолюцію з медіаосвіти і нових технологій», в якій зазначено, що медіаосвіта має тривати протягом усього періоду навчання в школі, післяшкільному (професійному) закладі та в університеті.

У США розроблено методичну концепцію медіаосвіти – «навчання із захопленням». Завдяки акценту на практичному підході медіаосвіта в цій країні інтенсивно розвивається: 48 із 50 штатів включили медіаосвіту в програми середньої і вищої школи. Розвиток мислення учнів, студентів передбачає ознайомлення з основними цілями маніпулятивного впливу на матеріалі медіа; вияв соціально-психологічних механізмів, методів і прийомів, які використовуються з цією метою; з'ясування логіки мислення, вияв та оцінювання авторської концепції медіаповідомлення тощо [14, с. 58–64]. Серед шляхів використання аудіовізуальних медіа К. Тайнер пропонує: аналіз медіапродукції (розвиток критичного мислення), який може мати міждисциплінарний та інтерактивний характер; участь у створенні навчальної медіапродукції, що передбачає спільний вибір теми, змісту, концепції, шляхів практичної реалізації проекту; розроблення критеріїв оцінювання, яке здійснюють спільно вчителі й учні, тощо [8, с. 87–88, 91].

Питаннями медіаосвіти займаються і французькі науковці, які акцентують увагу на розвитку вміння критично сприймати ЗМІ незалежно від носія. Мета такого навчання полягає у полегшенні самодистанціювання через розуміння способу функціонування ЗМІ, їх змісту, а також систем, у яких вони розвиваються [5, с. 183]. Головним завданням є вивчення понять, пов'язаних з інформацією та засобами спілкування, зв'язку між ними, природи цих явищ, їх практичного виявлення, а також різних наукових підходів до них; вивчення процесів виробництва та функціонування ЗМІ, з одного боку, і процесів сприйняття та спілкування – з другого; вивчення інформації, її змісту, властивостей, впливу та способів подання; аналіз інформаційних систем і систем доступу до інформації; вивчення різних аспектів ЗМІ як засобів спілкування [3, с. 56–57].

У Німеччині медіаосвіта набула настільки широкого розмаху, що окремі науково-дослідні інститути виконують дослідження у цій царині, працює видавництво, яке друкує літературу з медіапедагогіки, видаються спеціалізовані періодичні видання. До прикладу, щоквартальник «Медіа в практиці» подає інформацію про нові фільми, літературу та медіаджерела, наукові симпозиуми, науково-популярні статті, медіаярмарки тощо [10, с. 72]. На думку німецьких педагогів, медіаосвіта має найкращі перспективи у позаурочній роботі. Відомі фахівці в цій галузі Ш. Ауфенангер і Х. Тойнер вважають, що медіапедагогіка як наукова галузь є комплексною наукою, що містить відомості з багатьох дисциплін (загальної психології,

філософії, освітніх технологій, психології розвитку та ін.). Б. Шорб пропонує разом із курсами з інформаційно-комунікаційних технологій широко впроваджувати в навчальних закладах медіапедагогічні та медіапсихологічні курси.

На початку ХХІ ст. авторитетні міжнародні організації зокрема ЮНЕСКО та Рада Європи вкотре наполягають на необхідності запровадження медіаосвіти, оскільки роль мас-медіа у житті суспільства зростає, як і їх освітньо-виховний потенціал. Учасники конференції Ради Європи «Медіаграмотність і права людини» (2007 р.) наголосили на важливості розвитку медіаграмотності та медіакомпетентності для підтримання демократії в суспільстві й рекомендували запровадити медіаосвіту у вищій школі як обов'язковий компонент [9]. Зарубіжний досвід у цій галузі сьогодні активно використовує Російська Федерація, де існує спеціалізація «медіаосвіта» в межах спеціальності «соціальна педагогіка». Тут готують медіапедагогів для загальноосвітньої школи, видають навчальні посібники, роблять спроби включити медіаосвіту в навчальні програми. У Таганрозі під керівництвом О. В. Федорова діє наукова школа медіаграмотності та медіакомпетентності, видається журнал «Медиаобразование», функціонують відповідні сайти на російському загальноосвітньому порталі.

Отже, медіаосвіта, спрямована на виявлення, аналіз та вирішення низки дидактичних і соціально-педагогічних проблем, досягла за кордоном значного рівня розвитку. В Україні вона лише починає розвиватись як освітня галузь, що має забезпечити соціальне виховання, освіту та різнобічний розвиток особистості сучасними комунікаційними засобами. Проблема медіаосвіти в нас почали перейматися лише з середини 90-х років ХХ ст., адже в радянські часи влада була зацікавлена в тому, щоб масова аудиторія якомога менше замислювалася стосовно прихованих цілей і завдань певного медіаповідомлення [11, с. 12]. Необхідність медіаосвіти, навчання сприймати медіаінформацію та працювати з нею не розуміли не тільки освітяни, а й науковці-педагоги. Дослідники виокремлюють такі основні проблеми вітчизняної медіаосвіти: нерозвиненість масової медіаосвіти у навчальних закладах; нерозробленість програм медіаосвіти для дорослих; брак належної уваги до питань підготовки кадрів для медіаосвіти; надмірна відокремленість різних рівнів освіти і різних тематичних освітніх програм, що не відповідає сучасним вимогам відкритості й гнучкості освіти; слабкість партнерських відносин між освітньою сферою, медіабізнесом та іншими зацікавленими сторонами; брак організованих форм масової самоосвіти [9, с. 91–92].

Дослідження сучасних підходів до медіаосвіти, її видів і завдань, аналіз теоретичного матеріалу і педагогічного досвіду в цій галузі дають підстави стверджувати, що медіаосвіта – це не лише певний компонент шкільного чи професійного навчання, а довготривала суспільно-просвітницька діяльність, що охоплює молодь і дорослих. Вона спрямована на вироблення психологічного «іммунітету» до патогенного впливу медіа, який пов'язують із надміром реклами, пропагандою і фальсифікацією, екранним насильством і порнографією. Отже, медіаосвіта – це, з одного боку, оволодіння сучасними комунікативними технологіями, а з другого – формування більш відповідального ставлення до використання цих технологій. Медіаосвіта розглядається також як постійний розвиток і самовдосконалення особистості в суспільстві. У цьому аспекті центральним поняттям медіаосвіти є медіакомпетентність, яка характеризується такими критеріями: розуміння видів впливу медіа на людину і суспільство, вміння уникати маніпуляцій, здійснити правильний вибір медіа, користуватися різними медіатехнологіями, вести пошук необхідної інформації, уміння самому створювати медіапродукти [10, с. 86]. Медіакомпетентність тісно пов'язана з медіазнавством, але включає й інші складові (медіакритика, медіаорганізація, медіаспоживання).

Медіакомпетентність особистості – це готовність використовувати сукупність знань, умінь, навичок, які сприяють добору, використанню, критичному аналізу, оцінці, створенню й передачі медіаповідомлень у різних видах, формах і жанрах, аналізу складних процесів функціонування медіа в соціумі. Медіакомпетентність включає передусім здатність до критичного мислення, вміння складати власні незалежні судження і приймати компетентні рішення у відповідь на інформацію, передану каналами масової комунікацій.

Щоб учні навчилися відрізнити реальність від тієї інформації, яка подається телебаченням та іншими мас-медіа, педагоги мають використовувати засоби комунікації в навчальному процесі в дидактично доцільних, диференційованих співвідношеннях з об'єктами

предметного світу (матеріальними засобами навчання), «віртуальною наочністю» й іншими дидактичними засобами, вмонтовуючи нові технології в традиційні дидактичні прийоми і технічні засоби навчання. Для формування медіакомпетентності доцільно використовувати спеціально розроблені медіапроекти, метою яких є, зокрема, навчання учнів розпізнавати і правильно сприймати рекламу, донести до їх свідомості гіперболізовані її ознаки та пояснити мету її демонстрування. Покликання викладача – навчати учнів (студентів) самостійного опрацювання, диференціації, оцінювання й систематизації інформації.

Оскільки мас-медіа активно втручаються в освіту, змінюючи зміст і технології навчально-виховного процесу, викладачі зобов'язані мати розвинені методичні навички роботи з мультимедіа. Завдання педагога полягає в тому, щоб організувати для учнів середовище, яке б сприяло спільному пізнанню нових можливостей. У зв'язку з безперервним оновленням і зміною технологій, особливо в галузі програмних засобів, він має опановувати ці мультимедійні технології.

У XXI ст. зміст і мета медіаосвіти дещо трансформувалися стосовно наближення до загальної теорії комунікацій, що дає змогу опанувати цілісну картину засобів створення, принципів роботи і впливу медіа. Сучасний етап медіаосвіти характеризується розвитком засобів подання інформації, створенням сучасних бібліотек, баз даних, модифікацією форм навчання, способів комунікації, впровадженням інноваційних технологій професійної підготовки тощо. Пропонується така послідовність етапів медіаосвіти:

- опанування нових технічних засобів;
- навчання сприймати інформацію з екрана;
- навчання оцінювати якість інформації;
- формування критичного мислення учня;
- навчання емоційного сприйняття творів сучасної медіакультури;
- розкриття технології створення та інтерпретації інформації;
- творчість за допомогою засобів нових медіа.

Не зупиняючись детально на професійно орієнтованій медіаосвіті (розрахованій на технічний персонал телебачення і радіостанцій, фахівців у галузі реклами, дизайну, мистецтва, теле- та радіожурналістів, коментаторів тощо), розкриємо завдання медіаосвіти у професійній підготовці, а також її можливості в підвищенні якості навчання. Передусім медіаосвіта орієнтована на розвиток загального інтелектуального рівня майбутнього фахівця. Робота з телекомунікаціями дає змогу розвинути комунікаційні навички, аналіз мультимедійної інформації сприяє формуванню критичного мислення і навчанню грамотно оцінювати якість і вірогідність інформації, художній аналіз відеопродукції, обговорення творів екранного мистецтва підвищують загальнокультурний розвиток особистості.

Медіатехнології як основний елемент електронних освітніх ресурсів сьогодні ефективно інтегруються практично в усі навчальні дисципліни. Дидактично доцільне використання медіа в навчанні одночасно дає змогу досягти мети медіаосвіти та підвищити рівень вивчення конкретного предмета. Нові медіа сприяють використанню наочності (анімація, комп'ютерна графіка, моделювання), розширюють можливості зворотного зв'язку та індивідуальної роботи (технології віртуальної реальності), дають доступ до різноманітної інформації (телекомунікації). Педагог при цьому має досліджувати і використовувати можливості конкретних медіа для свого предмета. Оскільки молодь так чи інакше проводить багато часу в контакті з медіа, метою медіаосвіти є використання цього феномена для розвитку процесу пізнання та особистості загалом. Сучасна медіаосвіта тісно пов'язана з інформатизацією навчального процесу, тому методологічні й методичні проблеми їх упровадження мають вирішуватися комплексно.

Розвиток телекомунікацій дає змогу створити в навчальному закладі освітнє середовище, яке забезпечує самостійну пізнавальну діяльність суб'єктів навчання, котра прямо не регулюється педагогом. За допомогою внутрішньої мережі в автономній чи спільній діяльності здійснюються пошук, накопичення інформації, набуваються нові вміння і навички та розвиваються особистісні якості. Попередньо створену, або онлайн-ову, мультимедійну освітню інформацію можна отримувати з віддалених джерел. При цьому відомості про існування навчальних ресурсів мають бути доступними для всіх, для кого вони можуть становити інтерес,

у тому числі для представників інших закладів. Спільна розробка спеціалізованих ресурсів викладачами і науковцями різних навчальних закладів ефективніше забезпечує потреби всіх зацікавлених сторін.

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій і системи мас-медіа потребує цілеспрямованої підготовки особистості до вмілого і безпечного користування ними. На жаль, залишається невирішеним питання, хто саме має займатися і відповідати за формування програм медіаосвіти, які готуватимуть аудиторію до життя в інформаційному суспільстві, навчатимуть передбачати наслідки негативного впливу масової комунікації на людину, а також нейтралізувати їх. За прикладом лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, яка розвиває ідею шкільної медіаосвіти, що має впроваджуватися у форматі системного навчання [13], вважаємо доцільним розробити систему медіаосвіти у ПТНЗ. Шкільна медіаосвіта спрямована на виховання свідомого, компетентного споживача медіа та має стимулювати розвиток спеціальних знань, умінь, навичок у сфері медіа, розвивати ресурсні можливості особистості. Медіаосвіта у ПТНЗ, окрім того, має сформувати у майбутніх фахівців уміння:

- орієнтуватися в сучасному медіапросторі, розуміти основні принципи функціонування різних видів ЗМІ;
- розрізняти інформацію за рівнем впливу на особистість, аналізувати та оцінювати медіаповідомлення;
- розшифровувати та використовувати закодовану в медіаповідомленнях інформацію;
- знати правила культури спілкування в інформаційному суспільстві та методи захисту від можливих негативних впливів у процесі масової комунікації;
- розрізняти та застосовувати методи організації професійної діяльності з використанням технології мультимедіа;
- збирати, обробляти, зберігати та передавати інформацію з урахуванням пріоритетів професійної діяльності;
- самостійно створювати медіаповідомлення в галузі професійної діяльності.

Медіаосвітнє навчання учнів ПТНЗ, спрямоване на підвищення їхньої медіакомпетентності, має здійснюватися в різних формах: спецкурсу, факультативних занять, інтеграції медіаосвітнього курсу з іншими предметами.

В умовах швидкого зростання обсягів інформації, способів її передання та поширення медіаосвіта є складовою безперервної освіти молодшої людини, ефективним засобом розвитку творчої, самодостатньої та критично мислячої особистості.

Таким чином, впровадження медіаосвіти у навчально-виховний процес фахової підготовки є актуальне завдання професійної педагогіки на шляху побудови єдиного інформаційно-освітнього простору. Завдання медіаосвіти у професійних навчальних закладах України визначаються потребою виховання фахівців з розвинутою медіакультурою, що передбачає розуміння ролі медіа в конкретному професійному середовищі, опанування вмінь і навичок критичного сприйняття, аналізу та самостійного створення медіаповідомлень, а також застосування медіа у професійній сфері.

До подальших наукових пошуків відносимо впровадження медіаосвіти у процес професійної підготовки майбутніх фахівців різного профілю, забезпечення готовності фахівців системи професійно-технічної освіти України до вирішення медіаосвітніх проблем і суперечностей, а також удосконалення педагогічних технологій мультимедіа, які мають реалізувати мету медіаосвіти, поглиблюючи можливості традиційного навчання та професійної підготовки.

Подальший розвиток медіаосвіти передбачає не лише підвищення медіакомпетентності, а й зростання медіаактивності населення, що стимулюватиме становлення та розбудову громадянського суспільства в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурім О. В. Медіаосвіта як важливий компонент соціально-педагогічної профілактики деструктивного впливу ЗМІ на особистість / О. В. Бурім [Електронний ресурс] // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – Вип. 84. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchdpu/ped/2011_84/Burim.pdf.

2. Васянович Г. Медіаосвіта: зарубіжний і вітчизняний досвід / Григорій Васянович // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2007. – № 2. – С. 11–21.
3. Гоне Ж. Освіта і засоби масової інформації /; пер. з фр. М. Марченко Ж. Гоне. – К. : К.І.С., 2002. – 100 с.
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
5. Гуріненко І. Ю. Медіа-освіта як засіб професійної підготовки фахівця цивільного захисту / І. Ю. Гуріненко // Інформаційні та телекомунікаційні технології в сучасній освіті : досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. праць; за ред. М. М. Козяра та Н. Г. Ничкало. — Л. : ЛДУ БЖД, 2009. Ч. 1. – С. 181–184.
6. Задорожна Н. Т. Медіа-освіта / Н. Т. Задорожна, Т. В. Кузнецова // Енциклопедія освіти; Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 481.
7. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні // Президія НАПН України, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.ispp.org.ua/news_44.htm.
8. Новикова А. А. Медиаобразование в англоязычных странах / А. А. Новикова // Педагогика. – 2001. – № 5. – С. 87–91.
9. Онкович Г. В. Медіаосвіта в Україні : сучасний стан і перспективи розвитку / Г. В. Онкович // Нові технології навчання. № 62. Матеріали другого Міжнародного семінару «Навчально-виховне середовище та моральність у ХХІ столітті»; Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – К.; Вінниця, 2010. – С. 89–92.
10. Робак В. Медіа-педагогіка : аналіз інноваційного зарубіжного досвіду / Володимир Робак // Діалог культур : Україна у світовому контексті : Філософія освіти: зб. наук. праць / ред. кол. І. А. Зязюн (гол. ред.) та ін. – Л.: Сполом, 2002. – Вип. 8. – С. 70–92.
11. Федоров А. В. Медиаобразование в педагогических вузах / А. В. Федоров. – Таганрог : Изд-во Ю. Д. Кучмы, 2003 – 124 с.
12. Хуторской А. Современная дидактика / А. Хуторской. – СПб.: Питер, 2001. – 536 с.
13. Череповська Н. І. Медіа-освіта в сучасній школі / Н. І. Череповська. – Соціальний педагог. – 2009. – № 6. – С. 15–26.
14. Gerlach R. Technologie informacyjne w pracy nauczycieli przedmiotów zawodowych / Ryszard Gerlach // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті : досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. праць. – Л. : ЛДУ БЖД, 2006. – С. 58–65.

УДК 070+305:159.91-058.862

М. В. МЕЛЬНИЧЕНКО, О. А. ХОВАНОВА

ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАОСВІТНІХ РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СТАТЕВОРОЛЬОВОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ-СИРІТ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ(З ДОСВІДУ РОБОТИ)

Розглянуто сучасні підходи щодо ефективного використання медіаосвітніх ресурсів у спеціальному навчальному закладі. Наведено приклади з досвіду проведення медіапрезентацій у процесі навчально-виховної роботи щодо формування статевої поведінки у дітей-сиріт з порушеннями психофізичного розвитку. Вказано цілі впровадження медіапрезентацій при засвоєнні навчально-пізнавального матеріалу.

Ключові слова: медіаосвітні ресурси, статевої поведінка, діти-сироти з порушеннями психофізичного розвитку, презентація.

М. В. МЕЛЬНИЧЕНКО, Е. А. ХОВАНОВА

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕДИАОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕСУРСОВ В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ ПОЛОРОЛЕВОГО ПОВЕДЕНИЯ У ДЕТЕЙ-СИРОТ С НАРУШЕНИЯМИ ПСИХОФИЗИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ (ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ)

Рассмотрены современные подходы к эффективности использования медиаобразовательных ресурсов в специальном учебном заведении. Приведены примеры из опыта проведения медиапрезентаций в процессе учебно-воспитательной работы по формированию полоролевого поведения у детей-сирот с